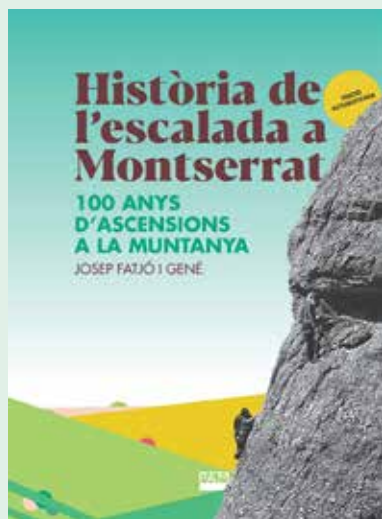

El racó del clàssic

Història de l'escalada a Montserrat

AUTOR
Josep Fatjó i Gené

EDITA
Publicacions de l'Abadia de Montserrat

2024 (segona edició, actualitzada;
primera edició: 2005)

316 pàgines

Coincidint amb la celebració del mil·lenari de l'abadia de Montserrat, s'ha publicat l'edició actualitzada d'*Història de l'escalada a Montserrat*, de Josep Fatjó, obra publicada per primera vegada el 2005. Recull la història dels cent anys d'escalada al massís, una trajectòria prolífica tenint en compte que les agulles de Montserrat han estat l'escola predilecta d'un gran nombre d'escaladors del nostre país.

Aquesta edició ampliada torna a anar a cura de Josep Fatjó, amb qui han col·laborat els germans Òscar i Albert Masó, que han redactat els nous apartats corresponents a l'escalada més contemporània. També aquesta nova edició ha resolt mancances com el capítol de dones

escaladores pioneres i s'ha actualitzat la informació del Patronat de la Muntanya de Montserrat, amb les noves regulacions d'escalada; així com de les vivències de la Fonda Xica, el bar dels escaladors de Monistrol que acollí diverses generacions de grimpaïres.

La història de l'escalada al massís es remunta als anys vint del segle passat. La primera escalada documentada data de l'any 1851, si bé de forma anecdòtica. Fou a finals del segle XIX i començaments del XX que es crearen els centres excursionistes i l'escalada va arribar de la mà de Lluís Estasen. A partir de 1939, tot i les dificultats de la postguerra, les entitats excursionistes van continuar sumant socis i van crear grups d'escalada i alta muntanya.

Coincidint amb el mil·lenari de l'abadia de Montserrat, s'ha publicat l'edició actualitzada de la història de l'escalada montserratina, de Josep Fatjó.

La formació d'aquests grups va fer millorar la tècnica i el material, com la introducció de les pitonisses de fissura. D'aquesta manera es van començar a escalar agulles considerades impossibles de culminar, com la Mòmia i la primera via oberta al Gorro Frigi.

Les ascensions dels anys cinquanta i seixanta, sota la influència de l'escalada que es practicava a l'estranger, va servir per perfeccionar la tècnica, amb nous sistemes com l'ús del burí. A mesura que s'anaven conquerint tots els cims montserratins, els escaladors buscaven noves arestes, fissures i canals per on ningú hagués passat. Als setanta, les generacions joves continuaven escalant

sota la concepció clàssica de l'alpinisme tradicional; és a dir, observaven la paret i si volien obrir-hi una via, ho feien des de sota, amb atacs successius o amb bivacs a la paret, si calia. En canvi, als anys vuitanta va iniciar-se una nova etapa amb l'obertura de vies equipades des de dalt tot cercant la màxima dificultat en escalada lliure.

Al tombant del segle XX, el concepte clàssic de l'escalada, que quan es va crear el moviment excursionista tenia com a filosofia la coneixença del país, es va diluint. Avui es viu l'escalada com una activitat purament esportiva, un exercici físic més. Com explica Fatjó amb certa recança, ens trobem immersos en l'edat del ferro de l'escalada a Montserrat, amb una superabundància d'ancoratges a les parets. Una de les primeres coses que es pregunten és si les vies estan equipades. Hom es fixa més en el ferro que en la roca i es perd així la creativitat. A pesar d'això, en les darreres dècades hi ha hagut una revifada d'oberturistes clàssics que intenten minimitzar l'ús de les expansions per no modificar la roca. D'aquí sorgeix la pràctica minoritària de l'escalada artificial extrema i l'anomenada *escalada tradicional* en lliure.

El llibre també dedica un capítol als monjos escaladors que des de fa molts anys hi ha hagut al massís. Tot seguit, un altre capítol recull històries diverses, com les dels visitants il·lustres que hi han escalat, la *tirolina* que es va instal·lar entre agulles o els incendis que han afectat el massís. En definitiva ens trobem davant d'una obra que, des de la seva publicació al 2005, ha tingut una bona acollida entre el públic. De fet, prologa Armand Ballart, és «l'únic llibre que tracta sobre la història de l'escalada montserratina, que no és poca cosa. Només aquest títol recull de forma modesta i sistemàtica uns fets amb els quals, en altres països, s'hauria elaborat tota una enciclopèdia». Les agulles i parets de Montserrat seguiran vinculades a l'escalada per a les generacions que vindran. Tot i que a vegades, com conclou Fatjó, no ens cal ni escalar: «La muda contemplació de les roques ens deixa totalment satisfets. Ens sentim captius d'aquesta muntanya».